

ĐA DẠNG THÀNH PHẦN LOÀI GASTROPODA NƯỚC NGỌT NỘI ĐỊA Ở TỈNH THỪA THIÊN HUẾ

Bùi Thị Chính¹, Đỗ Văn Nhượng² và Ngô Đắc Chứng¹

¹*Khoa Sinh học, Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế*

²*Khoa Sinh học, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội*

Tóm tắt. Khảo sát và thu mẫu ốc nước ngọt tại Thừa Thiên Huế được tiến hành từ tháng 5/2018 - 7/2020. Kết quả phân tích đã xác định được 20 loài thuộc 16 giống, 8 họ, 2 phân lớp Caenogastropoda và Heterobranchia. Trong danh sách, có 3 loài (*Filopaludina martensi*, *Gabbia fuchsiana*, *Parafossarulus manchouricus*) bổ sung cho khu hệ ốc nước ngọt ở Thừa Thiên Huế và 2 loài đặc hữu ở Việt Nam (*Sulcospira dakrongensis*, *S. tourannensis*). Họ Viviparidae chiếm ưu thế về số lượng loài (6 loài); các họ khác chỉ có 1 đến 3 loài. Phân bố ở sinh cảnh ao có số loài nhiều nhất, ít nhất thuộc về sinh cảnh suối. Chỉ số tương đồng đạt giá trị cao ở ba cặp sinh cảnh bao gồm: ao và sông (SI = 0,77); ruộng và sông (SI = 0,75); ao và ruộng (SI = 0,72). Đường cong ảnh hưởng của các loài phổ biến và các loài quý hiếm cho thấy, số lượng loài kì vọng ở sinh cảnh ao và sông đạt giá trị cao hơn so với sinh cảnh ruộng và suối.

Từ khóa: lớp Chân bụng, ốc nước ngọt, Thừa Thiên Huế.

1. Mở đầu

Tỉnh Thừa Thiên Huế ở miền Trung Việt Nam, có diện tích 5.033,2 km² tọa độ 16°0'20"N, 107°0'35"E. Hệ thống sông, suối dày đặc thành mạng lưới chằng chịt [1]. Điều đó thuận lợi cho phát triển đa dạng của ốc nước ngọt ở khu vực này. Tuy nhiên, các dẫn liệu về đa dạng ốc nước ngọt ở khu vực này còn rất hạn chế, cho đến nay chỉ có một số ít công trình được tiến hành. Dẫn liệu đầu tiên về lớp Chân bụng ở Thừa Thiên Huế của Wattebled (1886), đã ghi nhận 4 loài ốc nước ngọt [2]. Từ năm 2013 đến 2015, Hoàng Đình Trung và cs. đã có một số công bố về thành phần loài động vật không xương sống ở sinh cảnh sông, trong đó có ốc nước ngọt. Tác giả đã xác định thành phần loài ốc nước ngọt ở sông Hương (17 loài thuộc 15 giống, 8 họ, 2 bộ) [3]; sông Truồi (9 loài thuộc 8 giống, 4 họ, 2 bộ) [4]. Nguyễn Văn Thuận và cs. (2020) xác định 16 loài thuộc 14 giống 6 họ tại khu vực Nam Đông, Thừa Thiên Huế [5].

Các nghiên cứu về ốc nước ngọt khu vực này có giá trị cho khoa học và thực tiễn, góp phần quan trọng trong thống kê thành phần loài, điều tra đa dạng sinh học, cung cấp các dẫn liệu phục vụ cho công tác bảo tồn, giảng dạy và nghiên cứu về ốc nước ngọt. Mục đích của bài báo này cung cấp dẫn liệu về đa dạng thành phần loài ốc nước ngọt ở Thừa Thiên Huế, dựa vào các mẫu vật thu được ở các sinh cảnh nước ngọt nội địa từ năm 2018 đến 2020.

Ngày nhận bài: 8/9/2021. Ngày sửa bài: 19/10/2021. Ngày nhận đăng: 27/10/2021.

Tác giả liên hệ: Bùi Thị Chính. Địa chỉ e-mail: btchinh@hueuni.edu.vn